

**Wspólnie
tworzymy
szkoły
możliwości**

Powrót do stacjonarnej szkoły - jak przygotować do niego uczniów i uczennice?

Odporna szkoła

Projekt jest finansowany w ramach Programu „Fundusz pomocowy dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich 2020”, utworzonego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

O Centrum Edukacji Obywatelskiej

- Jesteśmy największą w Polsce organizacją pozarządową zajmującą się edukacją.
- Współpracujemy z nauczycielami, nauczycielkami i dyrekcjami szkół, proponując im nowe metody nauczania oraz tematy do podjęcia w szkole.
- Dzięki nim uczniowie i uczennice angażują się w swoją edukację i lepiej radzą sobie z wyzwaniami współczesnego świata.
- Działamy od 27 lat.
- Z naszego wsparcia korzysta około 40 tysięcy nauczycieli, nauczycielek oraz dyrektorów i dyrektorek z prawie 10 tysięcy szkół z całej Polski.

**Chcesz, by młodzi ludzie
bez względu na okoliczności
mogli uczyć się ciekawie?**

**Przeznacz swój 1%
Centrum Edukacji
Obywatelskiej
KRS: 0000052758**

O Centrum Edukacji Obywatelskiej

- strona internetowa CEO: www.ceo.org.pl
- blog edukacyjny CEO: www.blog.ceo.org.pl
- kanał Facebook CEO: www.fb.com/FundacjaCEO

Zachęcamy do zadawania pytań na czacie!

Link do zaświadczeń będzie podany pod
koniec webinarium.
Proszę zapisać ten link.

Nasi prelegenci

Emilia Kędziorek

Koordynatorka programu wsparcia „Wychowanie to podstawa” w Centrum Edukacji Obywatelskiej, nauczycielka licealna z 27-letnim stażem (język łaciński, język polski, wiedza o kulturze), certyfikowana trenerka mindfulness, zainteresowana zastosowaniem metod uważności w pracy z uczniami i nauczycielami.

Tomasz Kołodziejczyk

Socjolog, wychowawca, współautor programów "Spójrz Inaczej" i "Spójrz inaczej na agresję", certyfikowany specjalista terapii uzależnień, od wielu lat wspiera, szkoli i superwizuje wychowawców i nauczycieli, zwłaszcza w obszarach uczenia umiejętności psychospołecznych, rozwiązywania problemów wychowawczych, prowadzenia klasy, pracy wokół agresji i przemocy, uzależnień behawioralnych oraz coachingu nauczycielskiego.

Izabela Jaskółka-Turek

Pedagog szkolny, terapeuta i pedagog specjalny w Szkole Podstawowej nr 2 Będzinie. Prowadzi zajęcia dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: dyslektycznych, z zaburzeniami w rozwoju emocjonalno-społecznym, z niepełnosprawnością. Trenerka Centrum Edukacji Obywatelskiej w programie “Szkoła ucząca się”.

Plan webinarium

Porozmawiamy m.in. o tym:

- Z czym do szkoły przyjdą uczniowie i uczennice? Czego się boją?
- Jak pomóc uczniom i uczennicom przygotować się do pierwszego wyjścia do szkoły?
- Jak pracować w pierwszych dniach stacjonarnej szkoły i do końca roku szkolnego?

Z czym do szkoły wracają uczniowie i uczennice?

Co jest ważne?

- nastawienie
- język, którego używamy
- równowaga w postrzeganiu sytuacji oraz emocji uczennic i uczniów

pozytywne sprawy związane z przejściem do stacjonarnego

trudne sprawy związane z przejściem do stacjonarnego

O czym warto pamiętać?

- lęk przed sprawdzianami,
- obawy, ale też radość dotyczącą powtórnego spotkania z rówieśnikami,
- obawy dotyczące powrotu do nowych/starych warunków:
  - wczesne wstawanie,
  - hałas,
  - 45 min. w ławce i 7 godzin w szkole,
- wspólne doświadczenie oraz emocje nauczycieli i uczniów dot. przejścia,
- radość związana z wyjściem z domu.

Pandemia jako kryzys

Etapy przechodzenia kryzysu:

1. Doświadczenia napięcia jako konsekwencje narastających w nas emocji.
2. Narastanie napięcia.
3. Sięganie na nadzwyczajne środki wewnętrzne i zewnętrzne.
4. Doświadczenie poważnych dysfunkcji w zachowaniu i/lub utratę kontroli emocjonalnej.

Pandemia jako kryzys

Uczennice i uczniowie w obliczu kryzysu:

- uczniowie z dużymi zasobami do poradzenia sobie z kryzysem;
- uczniowie z deficytami społecznymi i osobistymi, ale z silnym oparciem w rodzinie;
- uczniowie z ograniczonym oparciem w rodzinie;
- uczniowie z silnymi zasobami osobistymi.

menti - odpowiedzi licealistów

Czego obawiasz się w związku z powrotem do stacjonarnej szkoły?

Mentimeter

ze wszyscy nauczyciele zaczną robić dużo sprawdzianów i sobie nie poradzą

Sprawdziany, wczesne wstawanie, stres

Ogromu materiału, przygotowań do matury, braku wiedzy. Wszystkiego.

Napływu sprawdzianów i chęci sprawdzania naszej wiedzy przez nauczycieli

Nadmianru materiału szkolnego, dużo kartkówek, sprawdzianów, odpowiedzi ustnej

dużej ilości sprawdzianów, kartkówek

Dojazdów do szkoły, zdążyłam się odzwyczaić. Braku czasu, na zdalnych miałam go więcej. Ogromnych sprawdzianów z całego roku (nie

Obawiam się, że nauczyciele zaczną sprawdzać w „groźniejszy” sposób naszą dotychczasową wiedzę, którą zdobyliśmy na lekcjach online.

Kontaktu z tak dużą ilością osób, sprawdzaniem wiedzy ze zdalnych, brakiem motywacji i chęci do życia, przez obłożenie jakie narzucą nam nauczyciele bo stacjonarnie chcą wszystko przerobić

Jak pomóc uczniom i uczennicom przygotować się do pierwszego wyjścia do szkoły?

Jak pomóc uczniom i uczennicom przygotować się do pierwszego wyjścia do szkoły?

- zapytać, jak chcieliby, by wyglądał pierwszy dzień,
- pokazać nasze propozycje i zapytać o ich zdanie,
- zebrać pytania od klasy na temat przejścia do nauczania stacjonarnego i spróbować na nie odpowiedzieć,
- zapoznać ich z zasadami dot. bezpieczeństwa i higieny,
- powiedzieć o pomysłe na wspieranie uczniów, dla których proces przejścia będzie szczególnie trudny,

Jak pomóc uczniom i uczennicom przygotować się do pierwszego wyjścia do szkoły?

- podzielić się naszymi nauczycielskimi obawami, radościami, przemyśleniami związanymi z przejściem,
- przedstawić pomysły na poinformowanie rodziców o procesie przejścia i porozmawiać z uczennicami i uczniami na temat ich relacji z rodzicami,
- pomyśleć o współpracy z samorządem uczniowskim i klasowym,
- zaproponować, by używać kamerek od teraz aż do przejścia.

Jak pomóc uczniom i uczennicom przygotować się do pierwszego wyjścia do szkoły?

- zapewnić im bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoich obawach, ale i nadziejach;
- zachęcić do stopniowej zmiany innych nawyków na bardziej “szkolne”;
- porozmawiać o tym, jakie mieli strategie na organizację czasu przed pandemią;
- przypominać, że nie są w tej sytuacji sami i wskazywać, gdzie mogą szukać wsparcia

Jak pomóc uczniom i uczennicom przygotować się do pierwszego wyjścia do szkoły?

- Zadbaj o ich poczucie bezpieczeństwa:
  - ◆ rozmawiaj z nimi już teraz na godzinach wychowawczych,
  - ◆ przygotuj uczniów i uczennice, ale też usłysz, jak się czują i czego potrzebują,
  - ◆ wysłuchaj ich!
  - ◆ ustal jak będą wyglądać pierwsze dni w szkole,
  - ◆ zapytaj: Jak się czujesz w skali gumowej kaczki, kiedy myślisz o powrocie do szkoły i dlaczego tak?

W skali gumowej kaczki - jak się czujesz?

PACZAIZM.PL

Jak pracować z uczniami i uczennicami w pierwszych dniach stacjonarnej szkoły i do końca roku szkolnego?

Prowadzenie rozmów z uczniami o ich doświadczeniach i emocjach związanych z izolacją i pandemią.

- rozmowa z uczennicami i uczniami o tym, jak czuli się podczas izolacji,
- zadbanie o czas i miejsce takiej rozmowy np. pierwsza lekcja z wychowawcą,
- krąg lub rozmowa na dywanie w klasach I-III

Przykładowe pytania, które zadasz uczennicom i uczniom:

- Czego najbardziej brakowało Ci podczas przymusowej izolacji/pracy zdalnej?
- A co było fajnego?
- Jak wyglądał Twój typowy dzień podczas izolacji?
- W jaki sposób kontaktowałaś/łeś się z koleżankami i kolegami z klasy?
- Co Cię najbardziej zaskoczyło?
- Czego nowego dowiedziałaś/łeś się o sobie i o swoich kolegach?
- Czego dowiedziałaś/łeś się o swoim wychowawcy?
- Na co najbardziej się cieszyłaś/łeś myśląc o powrocie do szkoły?
- Czego się najbardziej obawiałaś/łeś?

Zadbaj o to, aby

- każdy mógł się wypowiedzieć,
- uważnie wysłuchaj tego, co mówią uczennice i uczniowie,
- pozwól, aby mówili także o trudnych uczuciach i sprawach,
- otwarcie powiedz o tym, jak Ty się czułaś/łeś

Diagnozowanie i wspieranie tych uczniów, dla których doświadczenie izolacji było szczególnie traumatyczne

Pytania, które może sobie zadać nauczyciel:

- Którzy uczniowie najczęściej opuszczali zajęcia online?
- Którzy uczniowie najczęściej nie odrabiali prac, o których wykonanie ich prosiłaś/łeś?
- Z którymi uczniami miałaś/łeś najmniej kontaktu w czasie nauki zdalnej?
- O których uczniach wiesz, że rzadko kontaktowali się z innymi uczniami w klasie?
- O których uczniach otrzymywałaś/łeś niepokojące sygnały?
- Którzy uczniowie z twojej klasy są najbardziej zagrożeni wykluczeniem cyfrowym?

Diagnozowanie i wspieranie tych uczniów, dla których doświadczenie izolacji było szczególnie traumatyczne

Pytania do uczniów (zwłaszcza w rozmowach indywidualnych):

- Co było dla ciebie w tym czasie szczególnie trudnego?
- Gdybyś jeszcze raz miał/ła przeżyć ten czas, co zmieniłabyś/łbyś w swoim zachowaniu?
- Jak teraz czujesz się w klasie – z czym ci najtrudniej, z kim możesz “złapać” kontakt?
- Czy i jak chcesz zmienić obecną sytuację?
- Jak możesz zaplanować proces odbudowania relacji z innymi osobami z klasy?
- W jaki sposób ja mogę ci pomóc w odbudowaniu dobrych relacji z innymi osobami w klasie (jeśli tego chcesz) albo w poprawie procesu uczenia się?

Odbudowywanie poczucia wspólnoty i bycia zespołem (bądź budowanie jej, jeśli nie było tego wcześniej)

- Przyjmij, że to już nie będzie ta sama szkoła, ta sama klasa.
- Stwórz przestrzeń do wspólnego działania:
  - wspólne wyjścia
  - gry np. bingo, wioska smerfów, czas w kręgu
  - nietypowe pytania
  - praca w parach i grupach
- Wyjdź naprzeciw potrzebom dzieci.

**Odnowienie
i modyfikacja zasad
dotyczących
zachowania się i relacji
w zespole klasowym.**

- Bądź przygotowany/a na to, że klasa, do której przychodzisz, to nieco inny zespół niż ten, z którym się rozstałeś/łaś, z innymi potrzebami.

Czego potrzebujesz? - ćwiczenie

- Poproś, aby uczniowie napisali na karteczkach, czego potrzebują **teraz** od klasy, kolegów i koleżanek, nauczyciela, żeby poczuć się lepiej i bezpieczniej.
- Zbierz karteczki do kapelusza (lub miski czy torebki prezentowej).
- Losuj pojedyncze karteczki, odczytuj je i inicjuj dyskusję, czy możecie coś zrobić jako klasa, żeby taką potrzebę zaspokoić.
- Pozwalaj, aby grupa wyrażała swoje uwagi i wątpliwości (jeśli na przykład niektórzy nie są gotowi na zaproponowaną strategię).
- Ustalcie kilka zasad, na które wszyscy są gotowi się zgodzić.
- Zapiszcie je na plakacie/flipcharcie i powieście w klasie.
- Możesz zachęcić uczniów i uczennice, aby podpisali się pod tym zbiorem zasad swoimi imionami.

Tworzenie środowiska przedmiotowego uczenia się adekwatnego do okoliczności

- Skup się na tym, czego uczniowie się nauczyli a nie na tym, czego nie umieją.
- Nie szalej ze stawianiem ocen.
- Wykorzystaj informację zwrotną.
- Pracuj w parach i grupach.
- Zorganizuj w klasie grup wsparcia koleżeńskiego.
- Odłóż na później testowanie, sprawdziany i nadrabianie programu nauczania.

Tworzenie środowiska przedmiotowego uczenia się adekwatnego do okoliczności

- Wybierz takie treści przedmiotowych, które w największym stopniu są w stanie zainteresować uczniów i zaangażować ich w naukę.
- Połóż nacisk na zadania dające uczniom wybór.
- Zaakceptuj, że uczniowie prawdopodobnie umieją mniej i wspólnie zastanówcie się jak to zmienić.
- Stwórz przestrzeni do popełniania błędów przez uczniów i uczennice.
- Wykorzystaj metodę zielonego ołówka.

**Wspólnie
tworzymy
szkoły
możliwości**

Z jakiego wsparcia Centrum Edukacji Obywatelskiej możesz skorzystać w tym semestrze?

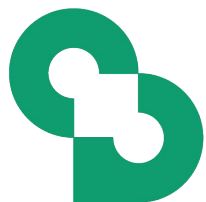

Nasze obszary programowe

**Pomagaj
się uczyć**

Programy, które wprowadzają aktywizujące metody nauczania, ocenianie kształtujące i rozwijają współpracę nauczycieli, zmieniając kulturę pracy szkoły ([Szkoła dla innowatora](#), [Szkoła ucząca się](#)).

**Ucz
otwartości**

Programy wspierające budowanie w klasie dobrych relacji opartych na szacunku dla różnorodności oraz pomagające podejmować trudne tematy (m.in. [Re:Memory - multimedialne historie lokalne](#), [Wychowanie to podstawa](#), [Nagroda im. Ireny Sendlerowej](#))

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Nasze obszary programowe

● Angażuj obywatelsko

Programy zachęcające uczniów i uczennice do podejmowania działań z zakresu: wolontariatu, samorządności i przedsiębiorczości w szkole i w środowisku lokalnym (m.in. [Młodzi w Akcji](#), [Oby Młodzież!](#), [Pozarządownik szkolny](#), [Szkoła Demokracji](#))

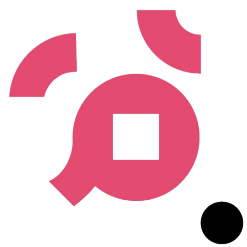

● Odpowiadaj na globalne wyzwania

Programy edukacji globalnej i ekologicznej tłumaczące, jak działa współczesny świat, jak odpowiedzialnie dbać o niego, o środowisko i o siebie nawzajem (m.in. [1Planet4ALL. Razem dla klimatu](#), [Rozmawiajmy o uchodźcach](#), [Wzór na ścisłe](#), [Fizyka-Pasja-Społeczeństwo](#))

Nasze obszary programowe

Otwieraj na kulturę

Programy edukacji kulturalnej i medialnej rozwijające krytyczne myślenie i zachęcające do świadomego uczestnictwa w kulturze oraz jej tworzenia (m.in. [Noc Bibliotek](#), [Dobre łącza](#), [DoMowy. Rodzinne historie o słowach](#), [Shortcut. Małe historie, wielkie sprawy](#))

Wyjaśniaj politykę

Programy tłumaczące świat polityki lokalnej, krajowej i europejskiej oraz zachęcające do angażowania w życie publiczne (m.in. [Europejski Uniwersytet Latający](#), [Latarnik Wyborczy](#), [Młodzi Głosują](#), [WOS w szkole podstawowej i średniej](#))

Poleć swojemu dyrektorowi lub dyrektorce!

- Nasze warsztaty dla rad pedagogicznych umożliwią poznanie nowych metod pracy, rozwój kompetencji wychowawczych czy pogłębienie praktycznej wiedzy o ocenianiu kształującym.
- Te z nich, które będą najbardziej pomocne w czasie epidemii koronawirusa, przygotowaliśmy także w formule online.
- [Więcej](#)

**Wspólnie
tworzymy
szkoły
możliwości**

Dziękujemy i zapraszamy:

www.ceo.org.pl

www.blog.ceo.pl

**CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ**